

Знам да ће изборни штабови све учинити да се ово стање промени, али је више него очигледан низак ниво изборног ентузијазма у Србији, иако је од расписивања председничких избора прошло већ скоро месец дана. Чак и збуњени српски бирачи као да некако осећају да су ово избори кад им време није. И при том уопште не мислим на зиму и силне верске и остале празнике. Наравно да је кампања прекратка, испресецања данима празновања, славе и нерада. Али камо среће да је то највећи проблем. Да се не лажемо, брине ме ентузијазам са којим је расписивање ових избора пропраћено у Бриселу, Приштини и «региону». Брине ме и, најблаже речено, трагикомична чињеница што, по свему судећи, пре избора неће бити буквално ни једног сучељавања председничких кандидата, нити озбиљне дебате.

Само илустрације ради, кандидати за освајање републиканске и демократске номинације за кандидата на председничким изборима у САД су још пре првог круга прелиминарних избора имали двоцифрен број озбиљних ТВ дуела, где су до у ситна црвца преслишавани и међусобно суочавани. А до америчких избора има још скоро годину дана. Али уз све више-мање оправдане примедбе, избори су ту и нико се више не може понашати као да их нема – или да га се не тичу. А друга је ствар што су се у међувремену неки можда мало и покајали.

Оно што у свему ипак радује јесте чињеница да се избори у Србији, баш као ни у било којој другој земљи, више не могу добити без једне елементарно патриотске приче. Нити се без тога на њима уопште може бити иоле озбиљан кандидат. Друго је сад питање колико је та реторика искрена, шта ће се после догодити и каква ће се политика заиста водити. Лажна обећања и предизборна брда и долине нипошто нису само наша локална специјалност. Више или мање безочно се лаже у предизборним кампањама широм белог света. Лаже се, што би рекао песник, од «Аљаске до Аустралије». Лаже се и у Америци и у Русији. И у Европској унији, и у Грузији. А понегде – као што смо ових дана видели у Пакистану и Кенији – богме и убија.

Лагао је Бил Клинтон поводом Косова и поводом Монике Левински. Лагао је новообраћени католик Тони Блер – баш као и «поноворођени» хришћанин Џорџ Буш – поводом ирачког оружја за масовно уништавање. Несрећни мађарски премијер Ђурчањи постао је планетарни изузетак и замало жртва само зато што је, млад и неискусан, своју лаж јавно признао у (скривени) микрофон. Заправо, у постмодерном политичком новоговору више и нема места за лаж и истину. Из страха од фанатизма који уз њу – наводно – иде, од истине се у политици већ одавно одустало, а лаж је у

међувремену добила нова, политички коректна имена као што су »спиновање», »кампања», »политички маркетинг»... По мишљењу писца ових редова, нема готово никакве сумње да ће демократија на светском плану морати да доживи темељну преправку, или ће се, у противном, суочити са тешком кризом легитимитета која већ куца на врата. Али то је глобални проблем. Вратимо се нашем јаду.

Како, дакле, стоји ствар са истином у актуелном српском политичком контексту? Иако ће на предстојећим изборима водити љуту битку, са много узајамних оптужби и уз све оне страшне »или-или» алтернативе, истина је да ових председничких избора не би ни било да се претходно око њих нису споразумели демократе и радикали. А истина је и да се приликом тог дила неко љуто преварио. Јер председник може бити само један. Истина је, такође, да ће о победнику ових председничких избора на крају одлучити они који су их најмање желели и који ће од њих имати потенцијално највише штете. Дакле, Коштуница и народњаци. Већ летимични поглед на резултате прошлогодишњих парламентарних избора о томе јасно говори. (Према већини истраживања, политичке турбуленције за последњих годину дана нису донеле већу и трајнију промену политичког расположења – осим што су радикали и демократе порасли за по неколико процената.) Дакле, ДС и Г17Плус имају заједно отприлике колико и радикали (негде око милион и стопедесет до милион и двесто хиљада). СПС и ЛДП су прошлог јануара такође били подједнаки (227304 и 214028 гласова). Остаје, дакле, око 660 хиљада народњачких гласова коалиције ДСС/НС (уз још око 300 хиљада гласова СПО, пензионера, и националних мањина). Тако да ће председник Србије, по свему судећи, ипак бити онај кога заокружи Војислав Коштуница, односно, његово, помало истрошено, али још увек респектабилно гласачко тело. Но, истина је и да би се, уколико Коштуница не преломи паметно и на време, његово бирачко тело могло и само »преломити» и преполовити.

Најзад, једна од важнијих истина је свакако и то да ни Томислав Николић у случају победе не би могао водити политику много другачију од онога што Борис Тадић данас у кампањи ГОВОРИ. Истина је да и Борис Тадић, да би уопште имао шансе да победи, данас мора да говори много од онога што је Томислав Николић – или барем Војислав Коштуница – говорио јуче. Другим речима, хоћу рећи да је маневарски простор који је у овом тренутку још отворен пред српском политиком реално врло узак и да напосто не допушта превелику поларизацију. Сем, наравно, у у свху политичког маркетинга, да не кажемо – лажи. Или, пак, политичког суицида, који, за надати се, ваљда још увек није на дневном реду. Зато одмах да буде јасно: Србија из различитих разлога данас не може бити ни »НАТО-колонија», нити »руска губернија». И уопште не жели мирно да се одрекне Косова, без обзира на више или мање (не)привлачне бриселске »шаргарепе» Хавијера Солане и Олија Рена. А ако смо се око тога заиста (али ЗАИСТА) споразумели, онда можда – сем, наравно, за саме кандидате – и неће више бити баш толико и судбински важно ко ће победити на предстојећим изборима.